

BİNGÖL İLİ SOSYO EKONOMİK YAPISI

Bir ilin, bölgenin veya ülkenin sosyal ve sosyo-ekonomik yapısıyla ilgili veriler, esasında sosyolojik bir olgu olan kalkınma süreci açısından büyük öneme sahiptir. Bu rapor bir yandan sosyal yapının bu önemine binaen Bingöl ilinin kalkınmasına yönelik çalışmalara ışık tutması ve yol gösterici olmasını temin etmek üzere bir yandan da 2014-2019 yılları arasında kamu kurum kuruluşlarıyla özellikle Bingöl Belediyesinin hizmetleriyle oluşan gelişmişlik durumunu ortaya koymak için hazırlanmıştır.

Bu çalışma, Bingöl ilinin sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel mevcut durumunu bölge illeri ile Türkiye eksenli karşılaştırmalı ve sosyo-ekonomik bir yöntemle analiz ederek, sosyal ve ekonomik kalkınmaya etki eden, Bingöl Belediyesinin ürettiği hizmetlerinin çarpan etkileri bulunan ve Bingöl'e özgü sosyo-ekonomik ve kültürel faktörleri ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmayla, Bingöl'de yaşayanların; eğitim, sağlık, güvenlik, sosyal yardım, erişilebilirlik, sosyal hizmetler gibi genel kamu hizmetleri ve sosyal hayat, ticari faaliyetler, kentleşme ve diğer olanaklar ile ilgili durumlarının değerlendirilerek ortaya çıkacak raporun; sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal alanlarla ilgili geliştirilecek politikalar için önemli bir yol haritası olması amaçlanırken bu noktada Bingöl Belediyesinin hizmetlerinin çarpan etkisinin oluşturduğu kent envanteri ve gelişmişlik raporu da Bingöllülerin hizmetine sunulmaktadır.

Bingöl ilinin sosyo-ekonomik yapısıyla ilgili detaylı verileri içeren bu çalışmamızın, bir yandan 2014-2019 yılları arası AK Belediyeciliğin farkını ortaya koyarken bir yanda da bu alandaki politika yapıcılarına, kamuda görev yapan yöneticilerine ve sivil toplum kuruluşlarına yol gösterici olması temenni edilmektedir.

Bingöl, TÜİK'in 26 altbölge esaslı 2.düzyer sınıflandırmasına göre, (Elazığ, Malatya ve Tunceli ile birlikte) "Malatya altbölgesi"nde yer almaktadır. Bu altbölge "Ortadoğu Anadolu" adıyla anılmakta ve "TRB1" olarak kodlanmaktadır. (Bingöl'ün özel kod adı ise TRB13'tür.) Bingöl, bölgesindeki diğer illere göre geri kalmış bir kent olarak, 1968 kararnamesinden beri 1.dereceden "kalkınma öncelikli yöre" (KÖY) kapsamındadır.

Bingöl, bir bölgesel kalkınma projesi olan "Doğu Anadolu Projesi"nin (DAP) bir parçasıdır. Hemen hatırlatmak gerekir ki; Bingöl'ün geri kalmışlığının kaynağında, kuramsal anlamda, şu nedenlerden biri ya da bir kaç önemli rol oynamıştır:

- Tarım ve diğer sektörler arasındaki emek verimliliği farklılıkları ve buna bağlı olarak "azalan verimler yasası"nın geçerliliği.
- Sanayinin mekânsal yoğunlaşması ve sanayileşmenin lokomotifi sayılan metropol kentlerden uzak olunması;
- Sanayi ve hizmetler sektöründe, hem alt sektörler ve hem de bölgeler arası verimlilik farklılıkları;
- TRB1 Bölgesi içinde gelişmişlik sıralaması daha yüksek ve düşük iller arasında mesafenin çok yakın olması ve Bingöllülerin çeşitli ihtiyaçlar için daha gelişmiş yakın illere çok kolay erişmesi.

Bingöl'ün sosyo-ekonomik yapısı, çevre kentlerin ve hatta Türkiye sosyo-ekonomik yapısından ayrı tutulamaz. Bu bakımdan Bingöl yapısı incelenirken öncelikle bölgenin sosyo-ekonomik yapısına işaret eden TRB1 göstergeleri esas alınarak, önce, alt bölgenin sosyo-ekonomik gelişmeleri mercek altına alınmalıdır.

Bingöl, 8254 km²'lik bir alan üzerinde 281 bin kişiyi barındırmaktadır. Türkiye yüzölçümünün % 1,1'ini, nüfusunun da yaklaşık binde 3'ünü oluşturmaktadır.

Yıl	İl	Toplam nüfus	Kırsal nüfus oranı %	Kentsel nüfus oranı %	0-14 yaş nüfus oranı
2014	Bingöl	266019	61,1	38,9	28,3
2015	Bingöl	267184	59,5	40,5	27,8
2016	Bingöl	269560	58,7	41,3	27,5
2017	Bingöl	273354	57,2	42,8	27,3
Yıl	İl	65 yaş üzeri nüfus	Genç bağımlılık (0-14 yaş)%	Yaşlı bağımlılık (65+ yaş)%	Toplam yaş bağımlılık%
2014	Bingöl				
2015	Bingöl	6,1	43,1	9,4	52,5
2016	Bingöl	6,5	42,2	9,8	52
2017	Bingöl	7,4	42,3	11,4	53,7
		6,5	41,2	9,9	51,1
Kaynak: Sağlık İstatistik Yıllığı - Sağlık Bakanlığı					

Tablo 1 Bingöl ili Nüfus-Demografi Verileri, TÜİK, TC Sağlık Bakanlığı

Bingöl, 2000’li yılların başında işsizlik ve yoksulluktan dolayı Türkiye’nin en çok göç veren illerinden birisi konumundayken son yıllarda ilin göç yapısı olumlu bir şekilde etkilenmiş ve kırsal nüfusun kent merkezini tercih eden göç hareketleri gerçekleşmiştir. Bu noktada Bingöl Belediyesinin son yıllardaki hizmet performansı, altyapı, su-kanalizasyon, çevre ve temizlik ile ulaşım alanında başlattığı altyapı çalışmalarıyla kaliteli hizmetler, Bingöl kent merkezinin yaşanabilir bir merkeze dönüşmesine önemli katkı yapmıştır.

Ama Bingöl genel olarak diğer il ve bölgelerle kıyaslandığında örneğin gelişmişlik karşılaştırmaları yapılırken başvuru alan eğitim, sağlık, kültür, vb. göstergelere, “öğretmen/öğrenci oranı”, “yüz bin kişiye hastane yatak sayısı”, “bin kişiye halk kütüphanelerinden yararlanma sayısı”, “on bin kişiye sinema koltuk sayısı” gibi göstergelere bakıldığında Bingöl’ün, ortalama Türkiye refahının gerisine düşmeye devam ettiği görülmektedir.

TÜİK tarafından hazırlanan illerde son yaşam endeksi il sıralamaları ve endeks değerlerine bakıldığında Bingöl’ün 10 yıl içinde kalkınma planları sayesinde ve özellikle de Bingöl Belediyesinin son beş yıl içinde gerçekleştirdiği altyapı, sosyal, kültürel ve sosyo-ekonomik girişimleriyle 75. sıradan 72. sıraya yükseldiği görülmektedir. Aynı şekilde TRB1 bölgesi illeri için de söz konusu yıllar içinde yaşam endekslerinde gözle görülür bir gelişmişlik görülmektedir.

İl	Genel endeks		Konut		Çalışma hayatı	
	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks
Malatya	53	0,5188	56	0,6700	52	0,5405
Elazığ	58	0,4830	55	0,6741	58	0,5167
Tunceli	62	0,4464	49	0,6978	42	0,5773
Bingöl	63	0,4416	61	0,5591	61	0,5101
İl	Gelir ve servet		Sağlık		Eğitim	
	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks
Malatya	60	0,3135	23	0,6521	34	0,5979
Elazığ	55	0,3406	39	0,6262	40	0,5725
Tunceli	49	0,4004	63	0,5085	1	0,7468
Bingöl	66	0,2245	71	0,4691	68	0,4062
İl	Güvenlik		Sivil katılım		Sosyal yaşam	
	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks
Malatya	30	0,6690	53	0,4024	35	0,4335
Elazığ	42	0,6233	61	0,3778	50	0,3886
Tunceli	74	0,4706	73	0,2835	75	0,2572
Bingöl	20	0,7017	40	0,4286	57	0,3457
İl	Yaşam memnuniyeti		Altyapı hizmet erişimi		Çevre	
	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks	Sıralama	Endeks
Malatya	67	0,3346	33	0,4607	32	0,6330
Elazığ	74	0,2733	49	0,3962	65	0,5235
Tunceli	81	0,0000	67	0,3106	25	0,6573
Bingöl	46	0,4908	75	0,2122	66	0,5094

Tablo 2 Bingöl İli Yaşam Endeksi, TÜİK

İllerde yaşam endeksi gösterge değerlerine bakıldığında da TRB1 Bölgesi illerinin endekslerinde son yıllarda iyileşmeler gözlemlense de Türkiye geneli yaşam endeksleri bakımından henüz bu bölge kapsamında kalkınma çalışmalarının hızla devam etmesi gerektiği öngörülmektedir. Ayrıca TÜİK tarafından hazırlanan “İllerde yaşam endeksi gösterge değerleri-2015” verilerine göre Bingöl TRB1 Bölgesi içinde birçok gelişmişlik endeksi ve kalkınma göstergeleri göz önünde tutulduğunda önemli gelişme kaydettiği görülmektedir.

Aşağıdaki tabloya bakıldığında “İşsizlik Oranı”, “Ölümlü ve yaralanmalı trafik kazası sayısı” gibi birçok göstergede Bingöl’ün en düşük oranlı bölge ili olduğu gözlemlenmektedir. Aynı şekilde “İstihdam Oranı”, “Sosyal hayatından memnuniyet oranı”, “Sosyal ilişkilerinden memnuniyet oranı”, “Km2’ye orman alanı”, “Mutluluk düzeyi”, “Siyasi partilere üyelik oranı” gibi göstergeler açısından da Bingöl TRB1 Bölgesinin en yüksek oranlara sahip ili konumundadır.

İl	Fert Başına Oda Sayısı	Konutçu Tuvalet Durumu %	Konut Kalitesinde Sorun Yaşama %	İstihdam Oranı %	İşsizlik Oranı %
Bingöl	1,2	87,9	27,8	50,8	7,0
Elazığ	1,4	89,5	24,0	48,9	7,8
Malatya	1,3	90,3	23,8	49,9	7,8
Tunceli	1,5	87,0	26,9	49,7	8,1
	Temel İhtiyaçları Karşılanamayanlar %	Bebek Ölüm Hızı(‰)	Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi (Yıl)	Hekim Başına Müracaat Sayısı	Sağlık Memnuniyet Oranı %
Bingöl	55,9	14,5	77,8	5 627	69,3
Elazığ	54,7	11,4	78,5	4 053	67,2
Malatya	54,5	12,9	78,8	4 313	71,1
Tunceli	59,7	10,8	80,5	5 329	59,9
	Yüksek Öğrenim Mezun Oranı %	Kamu Eğitim Hizmetleri Memnuniyeti %	Hava Kirliliği (µg/m³)	Km2'ye orman alanı (%)	Atık hizmeti verilen nüfusun oranı (%)
Bingöl	11,8	68,3	30,0	33,1	60,6
Elazığ	14,4	70,4	32,0	19,9	81,0
Malatya	15,5	69,1	43,0	15,3	98,0
Tunceli	17,9	63,3	18,0	27,4	66,0
	Gece yalnız yürürken kendini güvende hissedenerin oranı (%)	Kamunun asayiş hizmetlerinden memnuniyet oranı (%)	Mahalli idareler seçimlerine katılım oranı (%)	Siyasi partilere üyelik oranı (%)	Sendika/dernek faaliyetleri ile ilgili olanların oranı (%)
Bingöl	66,6	84,1	84,2	25,5	8,3
Elazığ	62,9	83,6	86,9	19,3	7,5
Malatya	68,0	86,2	87,0	21,1	7,2
Tunceli	71,1	78,2	83,4	15,0	9,9
	Ortalama Günlük Kazanç TL	İşinden Memnuniyet Oranı %	Kişi başı Tasarruf Mevduatı TL	Orta-Üst Grup Gelir Grubu Hane Oranı %	Sosyal hayatından memnuniyet oranı (%)
Bingöl	54,2	71,2	1 580	23,4	52,4
Elazığ	57,0	72,8	3 476	32,4	50,6
Malatya	51,9	78,1	3 430	28,9	52,4
Tunceli	61,5	76,0	7 184	36,1	43,0
	Kamu Sağlık Hizmetleri Memnuniyeti %	Okul Öncesi Net Okullaşma Oranı %	TEOG ortalaması Puan	YGS Puan Ortalaması	Sosyal ilişkilerinden memnuniyet oranı (%)
Bingöl	66,8	28,7	292,5	193,5	90,9
Elazığ	77,6	35,6	300,5	202,1	89,2
Malatya	77,8	34,0	309,4	203,9	87,0
Tunceli	63,6	53,2	338,0	199,1	88,6
	Sokaktan gürültüsü problemi yaşayanların oranı (%)	Belediyenin temizlik hizmetlerinden memnuniyet oranı (%)	Cinayet oranı (bir milyon kişiye)	Ölümlü ve yaralanmalı trafik kazası sayısı (bin kişiye)	Mutluluk düzeyi (%)
Bingöl	15,8	39,9	11,3	1,9	59,5
Elazığ	18,7	43,9	17,6	2,3	51,7
Malatya	16,4	65,6	24,7	1,9	53,9
Tunceli	10,7	64,1	69,3	1,8	42,0
	İnternet abone sayısı (yüz kişiye)	Kanalizasyon ve şebeke suyuna erişim oranı (%)	Havalimanına erişim oranı	Belediyenin toplu taşıma hizmetlerinden memnuniyet oranı (%)	Sinema ve tiyatro seyirci sayısı (yüz kişiye)
Bingöl	3,5	59,2	112,8	42,6	23,5
Elazığ	6,6	77,2	563,9	55,1	42,9
Malatya	6,9	87,0	171,6	62,7	63,8
Tunceli	7,8	64,5	0,0	45,1	13,7

Tablo 3 TRB1 Bölgesi ve Bingöl İli Yaşam Endeksi Gösterge Değerleri-TÜİK

Bilgi Teknolojileri, Bilişim ve Yaşam Kalitesi

Bingöl İli hane halkının 21.yüzyılın bilişim teknolojileri olarak sayılabilecek; bilgisayar, internet, e-mail, e-ticaret, cep telefonu, kredi kartı kullanımı oranı ve yaşam koşullarını etkileyen; ev, otomobil ve yıllık tatil gibi unsur da illerin gelişmişlik durumunu analiz için kullanılan veri ve göstergeler olarak kabul edilmektedir. Bu amaçla, çalışmanın bu bölümünde Bingöl ili hane halkının bilişim teknolojisi kullanım oranı ve yaşam koşulları değerlendirilerek irdelenmiştir. Yapılan araştırmalarda, Bingöl’de ailelerin; % 63’ünün ikiden az çocuğunun olduğu, % 62’sinin bilgisayarı olduğu, % 75’inin internete eriştikleri, % 48’inin günde bir saat internette zaman harcadığı, % 56’sının e-mail adresinin olduğu, % 99’unun cep telefonu olduğu, % 39’unun kredi kartı kullandığı, % 48’inin arabası olduğu, % 64’nün kendi evinde oturduğu, % 52’sinin yaz tatiline çıktığı ve % 15’inin yazlık evi olduğu, belirlenmiştir. Bu bulgular bölge insanın yeni teknolojilere açık, yaşam kalitesini arttıran teknolojilere duyarlı olduklarını ortaya koymaktadır. Bu bölgenin yeni teknolojik işletmelerin kurulmasına, bölgesel ekonominin yeni girişimciler için cazip bir merkez olmaya aday olduğunu göstermesi açısından dikkate değer bulunmaktadır. Yeni yatırımcılar için, Bingöl ili bölge insanının bu verileri ışığında önerilebilir bir merkezdir.

Çevre, Hava, Su, Kanalizasyon

Bilindiği gibi “çevre” her geçen gün güncelliğini artırarak önem kazanmakla beraber, çevre sorunları daha da artmaktadır. Kentleşmeyle beraber ormanların yok edilmesi, sanayileşmeyle birlikte yaşanan kirlilik problemleri, planlama ve uygulamalarda yaşanan aksaklıklar, çevre bilincinin yetersizliği ile bitişğinde doğal kaynakların yok olması tehlikesiyle beraber insan, çevre ve çevre sağlığını da olumsuz etkileyebilmektedir.

Son zamanlarda çevre alanındaki en temel sorunların başında, küresel ısınma ve buna bağlı olarak ortaya çıkan olumsuz etkilerin geldiği bilinmektedir. Özellikle Sanayi Devriminin başlangıcından itibaren sera gazlarının atmosferdeki konsantrasyonlarında sürekli bir artış meydana gelmiştir. İnsan faaliyetleri sonucunda meydana gelen bu artış iklim sisteminin doğal dengesinin giderek bozulmasına neden olmaktadır.

İl Çevre Durum Raporları, o ilin tüm çevre değerlerinin bir sistem bütünü içinde toplandığı, sürekli ve dengeli kalkınmayı hedeflerken korunmasına özen gösterilmesi gereken ekosistemlerin devamlılığının sağlanmasında, insan ihtiyaçlarını ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında, Çevre ve Orman politikalarının geliştirilmesinde önemli kaynak teşkil etmektedir.

Aslında çevre kirliliğini kaynağında çözülebilecekken koruma ve kullanma dengeleri yeterince gözetilmediği için, ileride çok daha fazla bedeller ödeyerek bu sorunları bertaraf etmeye çalışıyoruz. Yerinde ve kaynağında düzenli bir planlamayla pek çok sorunun temelde çözümü sağlanabilecekken, şimdiye kadar ülkemizde çevre kaygısı taşıyan planlar yapılmamıştır.

Bingöl ili çevre ve hava kalitesi durumuna bakıldığında, öncelikle ısınmanın önemli bir yer teşkil ettiği ilin ısınma kaynaklarının ele alınması gerekmektedir.

Yakıtın	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri
---------	--------------------	-----------------------	---------------------

Cinsi (*)							
Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)			
Taş Kömürü	-	37164,134	7487	21.51	0.41	3.08	4.75
Taş Kömürü	-	9349,469	7313	22.40	0.51	4.02	5.45
Taş Kömürü	-	5022,511	7287	23.23	0.34	4.52	4.65
Taş Kömürü	-	9606,750	7122	15.30	0.53	3.74	10.13
Taş Kömürü	-	2119,560	7109	24.99	0.32	5.1	4.38
Taş Kömürü	-	11503,290	7097	18.21	0.51	5.93	5.11
Taş Kömürü	-	3109,517	6744	22.58	0.43	7.3	5.40
Taş Kömürü	-	3235,984	7284	22.09	0.48	5.77	4.19
Taş Kömürü	-	4998,158	7097	17.56	0.48	5.21	7.65
Taş Kömürü	-	24793	7236	15.43	0.33	4.95	10.61
Taş Kömürü	-	12806	6895	16.12	0.30	4.39	11.73
Taş Kömürü	-	10534	7551	21.05	0.25	3.59	5.70
Taş Kömürü	-	2034	7446	12.62	0.41	4.28	6.73
Taş Kömürü	-	2119	7109	24.99	0.32	5.1	4.38
Taş Kömürü	-	11503	7097	18.21	0.51	5.93	5.11
Taş Kömürü	-	3109,517	6744	22.58	0.43	7.3	5.40
Taş Kömürü	-	3235,984	7284	22.09	0.48	5.77	4.19
Taş Kömürü	-	4998,158	7097	17.56	0.48	5.21	7.65
Taş Kömürü	-	24793	7236	15.43	0.33	4.95	10.61
Taş Kömürü	-	12806	6895	16.12	0.30	4.39	11.73
Taş Kömürü	-	10534	7551	21.05	0.25	3.59	5.70
Taş Kömürü	-	10790	7363	27.79	0.39	3.50	6.61
Taş Kömürü	-	14594	7780	21.00	0.20	3.62	3.41
Taş Kömürü	-	18000	6265	21.47	0.38	4.28	13.95

Tablo 4 İli Katı Yakıt Cinsi, Özellikleri ve Temin Şekli

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m3)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
İller Bankası Sevgi E.Ç.Yuvaşı K.Y.Yurdu Müdürlüğü	70.000	Maksimum 0,950 (kcal/kg)	% 1-0.943

Tablo 5 Bingöl İli Fuel-Oil Miktarı-2017, TC Aile Sosyal Hizmetler ve Çalışma Bakanlığı Verileri

Bingöl'de Hava Kalitesinin Kontrolü

Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla; Bingöl sınırları içerisinde kullanılan yakıtlardan numune alınarak ilgili Bakanlık tarafından yetkilendirilen laboratuvarlarda ilgili Yönetmelikle belirlenen parametreleri içeren ölçümleri yaptırılmaktadır. İl Müdürlüğü laboratuvar ölçüm sonuçları standartları sağlayan kömürlerin Bingöl'de kullanımına izin verilmekte, sağlamayanlar ise toplatılarak İl dışına çıkarılmaktadır. Bingöl'de 1 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu bulunmaktadır. Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonu 2006 yılında kurulmuş olup PM10, SO2, hava sıcaklığı, rüzgâr yönü ve hızı, bağıl nem ve hava basıncı parametreleri 24 saat ölçülmekte ve ölçüm sonuçları online olarak ulusal hava kalitesi izleme ağına aktarılmaktadır.

2017 yılında Bingöl ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
80	110	7	96	293	33	110	7	54	204

Tablo 6 Bingöl İl Emniyet Müdürlüğü, 2018

Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

Bingöl endüstrisi genel olarak madencilik, enerji yatırımları ve tarım, gıda sektörlerinden oluşmaktadır. Enerji yatırımları baraj ve HES projelerinden oluşmaktadır. Bu projeler Bingöl akarsuları üzerinde tesis

edilmekte olup akarsular su kaynağı olarak kullanılmaktadır. Bu sektörden kaynaklı atık sular ise evsel nitelikli atık sular olmakta ve çoğu proje için paket atık su arıtma tesisleri planlanmış/kurulmuş bulunmaktadır.

Bingöl'de madencilik alanında ise, açık işletme yöntemi kullanılmaktadır. Zenginleştirme tesisi bulunmadığından endüstriyel kaynaklı atık su oluşumu söz konusu olmamaktadır. Madencilik alanında kullanılan su ihtiyacı genellikle maden sahası civarında bulunan kaynak suları veya konteynerler ile taşınması suretiyle temin edilmektedir. Bingöl genelindeki evsel nitelikli atıksular Bingöl Belediyesi'ne ait Atıksu Arıtma Tesisinde arıtıldıktan sonra alıcı ortama (Göynük Çayına) verilmektedir. Diğer Belediyelere ait atıksu arıtma tesisi ile ilgili bilgiler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Bingöl'de Belediyelere ait atıksu arıtma tesisi ile ilgili bilgiler

Tesisin adı (yeri)	Tesisin türü	Durumu	Atık deşarj yeri	Belediye nüfusu	Muhtemel atıksu miktarı
Bingöl Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi	Faal	Göynük Çayı	103441	14411,52
Genç Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi	İnşaat Aşamasında	Murat Nehri	19238	2600
Solhan Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi	Proje Aşamasında	Solhan Deresi	17282	2592
Karlıova Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi	İnşaat Aşamasında	Ömeran Deresi	6672	1000
Yedisu Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Nüfusu 2000 'in altında kaldığından dolayı muaf	-	-	1473	220
Kiğı Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi	-	Kerek Deresi	3485	520
Yayladere Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Nüfusu 2000 'in altında kaldığından dolayı muaf	-	Ağdant Deresi	1001	150
Adaklı Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi	Kentsel Atıksu Arıtma Tesisi	-	Cuman Deresi	3105	465
Arakonak Beldesi Atıksu Arıtma Tesisi	Doğal Atıksu Arıtma Tesisi	Proje Aşamasında	Hazer Deresi	2608	390
Sancak Beldesi Atıksu Arıtma Tesisi	Doğal Atıksu Arıtma Tesisi	Faal	Çimenli Deresi	2509	375
Ilıcalar Belediyesi Çaytepe Belediyesi	-	-	Göynük Çayı	3568	535
Servi Belediyesi	Nüfusu 2000 'in altında kaldığından dolayı muaf	-	-	918	138
Kiğı Barajı Şantiyesi	Paket Atıksu Arıtma Tesisi	Faal	Peri Çayı	1236	185
Kaleköy Barajı Şantiyesi	Paket Atıksu Arıtma Tesisi	Faal	Murat Nehri	0	200
İçmeler TOKİ Konutları	Paket Atıksu Arıtma Tesisi	Faal	Göynük Çayı	0	83
				-	1400

Tablo 7 Bingöl İli Belediyelere ait atıksu arıtma tesisi verileri - TÜİK

Evsel Atıksu arıtma tesisi bilgileri;

Mevcut Kapasite: 16500 m3/gün

Hizmet verilen nüfus: 117000 kişi

Deşarj noktası koordinatları: 37-634524 E, 4305075 N

Arıtma Çamuru Miktarı: Max. 850 kg/gün

Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Bingöl Belediyesi Evsel Atıksu Arıtma Tesisi nüfusun % 96'sına hizmet vermektedir. Bingöl Belediyesi kanalizasyon şebekesi nüfusunun % 96'sına hizmet vermektedir. Bingöl Belediyesinin 2014-2019 yılları

arasında en önemli çalışma konuları ve faaliyet alanlarından biri de altyapı çalışmaları olmuştur. 2014 yılında “Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı” % 38,9 olan oran iki yıl gibi kısa bir sürede % 41,3’e yükselmiştir. Yine Bingöl Belediyesinin çalışmalarıyla 2014 yılında Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı % 94’ten 2017 yılına gelindiğinde % 96’ya yükselmiştir.

Yıl	Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)
2001	83
2002	83
2003	88
2004	88
2006	93
2008	93
2010	93
2012	93
2014	94
2016	96

Tablo 8 Belediye Su-Kanalizasyon Verileri - TÜİK

Yıl	Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı(%)
2014	38,9
2016	41,3

Tablo 9 Belediye atık su verileri - TÜİK

Bingöl ilinde 2017 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri (Bingöl Belediyesi, 2017)

Büyükşehir/il/ilçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış		
BİNÇEV-BİR	Kığı, Yedisu ilçeleri hariç bütün ilçe belediyeleri birliğe üyedir.	117000	117000	120	140	1,2	1,4	YOK	BİNÇEV-BİR

Tablo 10 Belediye atık verileri - TÜİK

Bingöl Belediyesinin 2014-2019 yılları arası belediye hizmetleri alanında en önem verdiği çalışmalardan biri olarak çevre yönetimi konusunda, hizmetler son yıllarda hızla gelişerek Bingöl’de çevre yönetimi adına çok önemli başarılarla imza atılmıştır. Bingöl Belediyesi çevresel atıklarla mücadele kapsamında Bingöl Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile birlikte birçok ortak çalışma yanında sosyal içerikli “Bir torba bir file, naylon poşete güle güle” etkinliklerine de imza atmıştır.

Enerji (Doğalgaz)

Bingöl’de 2014 yılından itibaren doğalgaz altyapısı ve kullanımına yönelik çalışmalar başlayarak kent halkı doğalgaz ile tanışmıştır. Bingöl’de kullanılan doğalgaz ile ilgili istatistiksel veriler ise şöyledir:

Bingöl İli Bazında Yıllık Tüketim Miktarları (Sm3)

Yıl	Boru Gazı	LNG	CNG OTOGAZ	CNG Diğer	Genel Toplam
2014	-	-	-	-	1,53
2015	-	1,52	-	-	1,52
2016	0,10	1,81	-	-	1,90
2017	3,359	1,520	-	0,800	5,679
2018	1,452	0,077	-	-	1,53

Tablo 11 Bingöl Doğalgaz Tüketim Verileri-EPDK

Bingöl İli Doğalgaz Toplam Yatırım Tutarı, Çelik ve Polietilen Şebeke Uzunlukları

Yıl	Dağıtım Şirketi Çelik Boru Hattı	Uzunluğu (m)	Polietilen Boru Hattı Uzunluğu (m)	Yatırım Miktarı (TL)
2015	Doğugaz Bitlis Bingöl Muş doğalgaz dağ. A.Ş.	35.059	64.550	11.650.000
2016	Doğugaz Bitlis Bingöl Muş doğalgaz dağ. A.Ş.	46.247	105.411	19.713.732
2017	Doğugaz Bitlis Bingöl Muş doğalgaz dağ. A.Ş.	82.422	253.120	42.880.947

Tablo 12 Bingöl Doğalgaz Yatırım Tutarı, Çelik ve Polietilen Şebeke Uzunlukları

Bingöl İli Doğalgaz Toplam Servis Hattı Uzunlukları ve Servis Hattı Sayıları

Yıl	Dağıtım Şirketi Servis Hattı	Servis Hattı Sayısı	Servis Hattı Uzunluğu (m)
2015	Doğugaz Bitlis Bingöl Muş doğalgaz dağ. A.Ş.	1.095	14.119
2016	Doğugaz Bitlis Bingöl Muş doğalgaz dağ. A.Ş.	2.022	26.536
2017	Doğugaz Bitlis Bingöl Muş doğalgaz dağ. A.Ş.	4.258	57.539

Tablo 13 Bingöl Doğalgaz Servis Hattı Uzunlukları ve Servis Hattı Sayıları

2014 yılı ardından hızla doğalgaz yatırımlarının gerçekleştiği ve kullanıcı bazlı 2016 yılından sonra hızla yaygınlaşan doğalgaz hizmetleriyle Bingöl’de, belediyenin kentsel yaşamın iyileştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması yönünde yaptığı çalışmalar oldukça etkili olduğu görülmektedir. 2015 yılında 11.650.000 TL olan yatırım miktarının 2018 yılına gelindiğinde neredeyse dört kat artarak 42.880.947 TL’ye ulaşması, 35 km olan çelik boru hattının 82 km’ye çıkması, servis hattı sayısının da 1095’ten 4258’e ulaşması dikkat çekici gelişmelerdendir.

Son olarak, Bingöl genelinde Doğugaz A.Ş. firması tarafından yapım çalışmaları devam eden doğalgaz şebekesi döşenmesi çalışmaları kapsamında 31.12.2018 tarihi itibarıyla; 27.010 konut, 17 ibadethane, 103 eğitim kurumu, 979 resmi daire, 586 işyeri olmak üzere Toplam 28.703 Doğalgaz Abonesi bulunduğu görülmektedir.

Temel Sosyo-Ekonomik Göstergeler

İşgücü ve İstihdam Türkiye İstatistik Kurumu Bingöl'ün 2003 yılı işsizlik oranını %7 olarak açıklamıştır. 2013 yılı verilerine göre Bingöl, Türkiye'deki işsizlik oranı sıralamasında 46'ncı sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde 15 ve üzeri yaş grubunda işsiz sayısı 2017 yılında bir önceki yıla göre 124 bin kişi artarak 3 milyon 454 bin kişi olmuştur. İşsizlik oranı ise değişim göstermeyerek %10,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı erkeklerde 0,2 puanlık azalışla %9,4 kadınlarda ise 0,4 puanlık artışla %14,1 olmuştur. Bingöl'ün de içinde yer aldığı TRB1 bölgesinde, 2016'da 8,9 olan işsizlik oranı 2017'de yüzde 7,0 olarak açıklanmıştır. TRB1 Bölgesi Türkiye'de işsizlik artarken işsizlik oranının düştüğü bir bölge olarak kayda geçmiştir. İstihdam oranı ise 2016 yılında % 44,7, 2017 yılında ise 47,9 olarak açıklanmıştır. 2016'da % 49,1 olan işgücüne katılım oranı ise, 2017'de % 51,5 olarak gerçekleşmiştir.

Bingöl İli İşgücü Yapısı 2013-2018

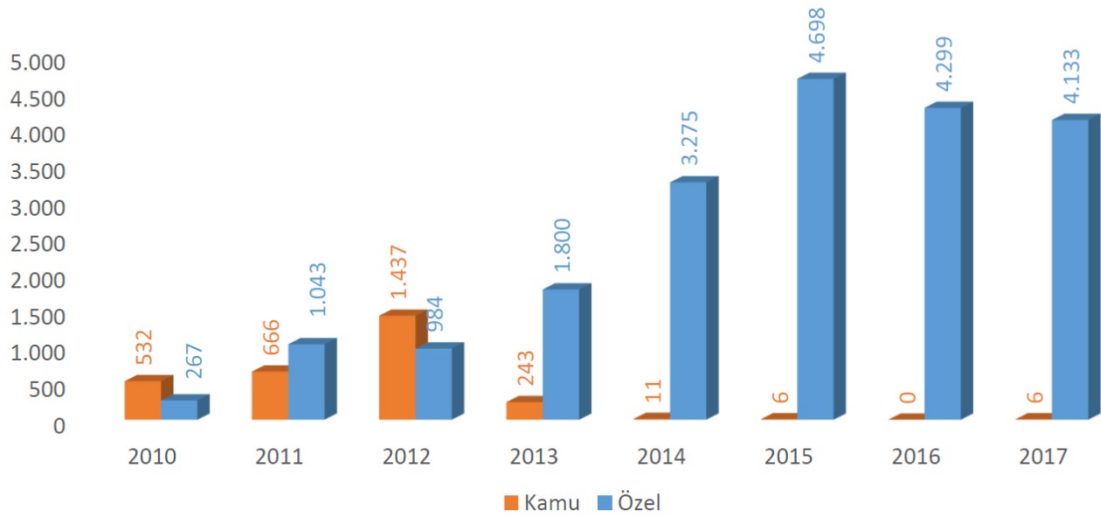
Yıl	Göstergeler	Değer %
2013	İstihdam Oranı %	50,8
	İşgücüne Katılım Oranı %	54,6
	İşsizlik Oranı %	7
2018	İstihdam Oranı %	47,9
	İşgücüne Katılım Oranı %	51,5
	İşsizlik Oranı %	7

Tablo 14 Bingöl İli İşgücü Yapısı

Bingöl ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; inşaat, imalat ve idari ve destek hizmet faaliyetleridir. Bingöl ilinde açık iş oranı yüzde 3,5 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Bingöl ili açık iş oranı bakımından 0,9'luk bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,6 ile imalat sektörüdür. Bingöl ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin tesis ve makine operatörleri ve montajcıları ve hizmet meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı yüzde 7,5'dir. Bingöl ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; tesis ve makine operatörleri ve montajcıları, profesyonel meslek mensupları ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlardır.

İl genelinde açık işlerin % 45,1'i için eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Bingöl ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bingöl ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla dokuma konfeksiyon makineci ve beton ve betonarme kalıpcısı meslekleri takip etmektedir.

Bingöl İli Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Şekil 1 Bingöl İli Yıllara Göre Açık İş Sayıları-TÜİK

2010 yılında 799 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 4 bin 139 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2010 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2015 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 43,2 oranında artmıştır. 2015 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüştür. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2012 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Bingöl ilinde 2017 yılında 4 bin 139 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 1.039 açık iş ile müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 25,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği beden işçisi (genel) ve dokuma hazır giyim makineci meslekleri takip etmektedir.

Bu rakamları kentin işsizlik oranının Türkiye ortalamasının altında olduğunu göstermektedir. Bingöl, küçük ve göç veren bir kenttir. İş gücü niteliği taşıyan bireyler büyük kentlere gitmektedirler. Bu nedenle istihdam alanları diğer kentlere göre çok az olduğu halde Bingöl'ün işsizlik oranının ülke ortalamasının biraz altında olması anlaşılabilir. Bingöl'ün ekonomik ve sosyo-ekonomik yapısını anlamak için, kentte yaşayanların ekonomik düzeyleri, işsizlik ve işgücüne katılım istatistikleri gibi bazı verilere bakmak gereklidir.

GSYH Durumu

Bingöl	GSYH (Bin TL)
Yıl	Değer
2014	3.404.742
2015	3.915.008
2016	4.486.954
2017	5.213.336

Tablo 15 Bingöl İli 2014-2018 GSYH (Bin TL), TÜİK

Bingöl			
Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	TL ve Cari Fiyatlarla	Yıl	Değer
		2014	12811
		2015	14685
		2016	16719
		2017	19205

Tablo 16 Bingöl İli Kişi Başına GSYH (TL), TÜİK

Konut ve Yapı Durumu

Bingöl İli Yıllara Göre Konut Satış Sayıları, 2014-2018

2014												
Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
30	22	23	29	32	34	45	66	52	51	75	104	563
2015												
Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
72	49	96	86	74	66	119	94	91	149	212	207	1 315
2016												
Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
152	126	109	116	275	183	181	246	173	385	414	373	2 733
2017												
Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
328	179	281	223	238	177	307	354	479	447	433	517	3 963
2018												
Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
395	220	214	202	226	187	240	286	334	369	325	342	3 340

Kaynak: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM)

Tablo 17 Bingöl İli Yıllara Göre Konut Satış Sayıları - TKGM

2014 yılında toplam 563 konut satışı gerçekleşen Bingöl’de 2019 yılına gelindiğinde satışların % 233,57 oranında artarak 3340 konut satışının gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Bingöl Belediyesinin 2015 yılı itibariyle belediye hizmetlerine getirdiği yeni hizmet anlayışı ve kentsel yaşam kalitesini artırıcı uygulamalarıyla, Bingöl’ün kentsel yaşam kalitesinin ve kent hizmetlerinin gelişmesi kentte konut satışlarının artış göstermesinin en önemli faktörlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Sektörel Veriler

SEKTÖRLERE GÖRE BÖLGESEL PAYLAR	Göstergeler	Yıl	Değer
	1. (Tarım) ve Cari Fiyatlarla	2014	0,32
		2015	0,34
		2016	0,32
		2017	0,35
	2. (Sanayi) ve Cari Fiyatlarla	2014	0,14
		2015	0,14
		2016	0,15
		2017	0,14
	3. (Hizmetler) ve Cari Fiyatlarla	2014	0,16
		2015	0,16
		2016	0,17
		2017	0,16
	GSKD. (Gayri Safi Katma Değer) ve Cari Fiyatlarla	2014	0,17
		2015	0,17
		2016	0,17
		2017	0,17
	GSYH. (Gayrisafi Yurtiçi Hasıla) ve Cari Fiyatlarla	2014	0,17
		2015	0,17
		2016	0,17
		2017	0,17
	NETVERGI. (Vergi-Sübvansiyonlar) ve Cari Fiyatlarla	2014	0,17
		2015	0,17
		2016	0,17
		2017	0,17

Tablo 18 Bingöl bölgesel sektör payı verileri 2014-2018-TÜİK

Bingöl İli Kişi Başına Elektrik Tüketimi 2014-2018

Yıl	(kWh)
2014	818
2015	809
2016	950
2017	1.078
Kaynak: TÜİK	

Tablo 19 Bingöl Kişi Başına Elektrik Tüketimi 2014-2018

Bingöl İli Yıllara Göre Toplam Girişim Sayısı 2014-2017

Yıl	Değer
2014	6.800
2015	7.187
2016	7.535
Kaynak: TÜİK	

Tablo 20 Bingöl Yıllara Göre Girişim Sayısı 2014-2017

İşgücü

Bingöl il bazında temel işgücü göstergeleri

İl: Bingöl

İşgücüne katılma oranı			
%95 Güven aralığı			
Oran (%)	Değişim katsayısı (%)	Alt sınır	Üst sınır
54,6	2,2	52,3	57,0
İşsizlik oranı			
%95 Güven aralığı			
Oran (%)	Değişim Katsayısı (%)	Alt sınır	Üst sınır
7,0	8,9	5,8	8,2
İstihdam oranı			
%95 Güven aralığı			
Oran (%)	Değişim katsayısı (%)	Alt sınır	Üst sınır

50,8	2,5	48,3	53,2
------	-----	------	------

Tablo 21 İl bazında temel işgücü göstergeleri, TÜİK

Göstergeler	Yıl	Değer
1. (Tarım) ve Cari Fiyatlarla	2014	12,8
	2015	13,9
	2016	11,5
	2017	12,7
2. (Sanayi) ve Cari Fiyatlarla	2014	23,1
	2015	23,6
	2016	24,3
	2017	24
3. (Hizmetler) ve Cari Fiyatlarla	2014	52,5
	2015	50,6
	2016	52,4
	2017	51,9
GSKD. (Gayri Safi Katma Değer) ve Cari Fiyatlarla	2014	88,4
	2015	88,1
	2016	88,1
	2017	88,6
GSYH. (Gayrisafi Yurtiçi Hasıla) ve Cari Fiyatlarla	2014	100
	2015	100
	2016	100
	2017	100
NETVERGI. (Vergi-Sübvansiyonlar) ve Cari Fiyatlarla	2014	11,6
	2015	11,9
	2016	11,9
	2017	11,4

BİNGÖL İLİ SEKTÖRLERİN
GSYH İÇİNDEKİ PAYI

Tablo 22 Bingöl Sektörlerin GSYH İçindeki Payı, 2014-2018, TÜİK

Bingöl İli Kişi Başına 2014-2018 GSYH (TL)

Yıl	Değer (TL)
2014	12.811
2015	14.685
2016	16.719
2017	19.205
Kaynak: TÜİK	

Tablo 23 Bingöl İli Kişi Başına 2014-2018 GSYH (TL)

İhracat ve İthalat Durumu

Bingöl İli Yıllara Göre Toplam İhracat (USD)

Yıl	Değer (Bin USD)
2014	8.551
2015	3.559
2016	1.202
2017	1.688
2018	971

Bingöl İli Yıllara Göre Toplam İthalat (Bin USD)

Yıl	Değer (Bin USD)
2014	1.240
2015	733
2016	1.368
2017	16.555
2018	755

Tablo 24 Bingöl Yıllara Göre Toplam İhracat, TÜİK**Tablo 25 Bingöl Toplam İthalat Verileri, TÜİK****Sosyo-Ekonomik Yapı Verileri****Bingöl İli Yıllara Göre Motorlu Taşıt Sayıları 2014-2019**

Yıl	Değer
2014	14.036
2015	14.890
2016	15.776
2017	17.000
2018	17.327

Kaynak: TÜİK

Tablo 26 Bingöl Motorlu Taşıt Sayıları 2014-2019**Bingöl Yıllara Göre Binek Otomobil Sayıları 2014-2019**

Yıl	Değer
2014	5.932
2015	6.362
2016	6.777
2017	7.320
2018	7.609

Kaynak: TÜİK

Tablo 27 Bingöl Otomobil Sayıları 2014-2019**Bingöl Bin Kişi Başına Otomobil Sayısı 2014-2019**

Yıl	Değer
2014	22
2015	24
2016	25
2017	27
2018	27

Kaynak: TÜİK

Tablo 28 Bingöl Bin Kişi Başına Otomobil Sayısı**Bingöl Kitap Sayısı 2014-2018**

Yıl	Değer
2014	97.322
2015	103.115
2016	105.052
2017	118.379

Kaynak: TÜİK

Tablo 29 Bingöl Kitap Sayısı**Bingöl Okuma-Yazma Bilen Oranı 2014-2018**

Yıl	Değer %
2014	91,33
2015	91,58
2016	92,29
2017	93,01

Kaynak: TÜİK

Tablo 30 Bingöl Okuma-Yazma Bilen Oranı**Bingöl Net Göç Hızı 2014-2019**

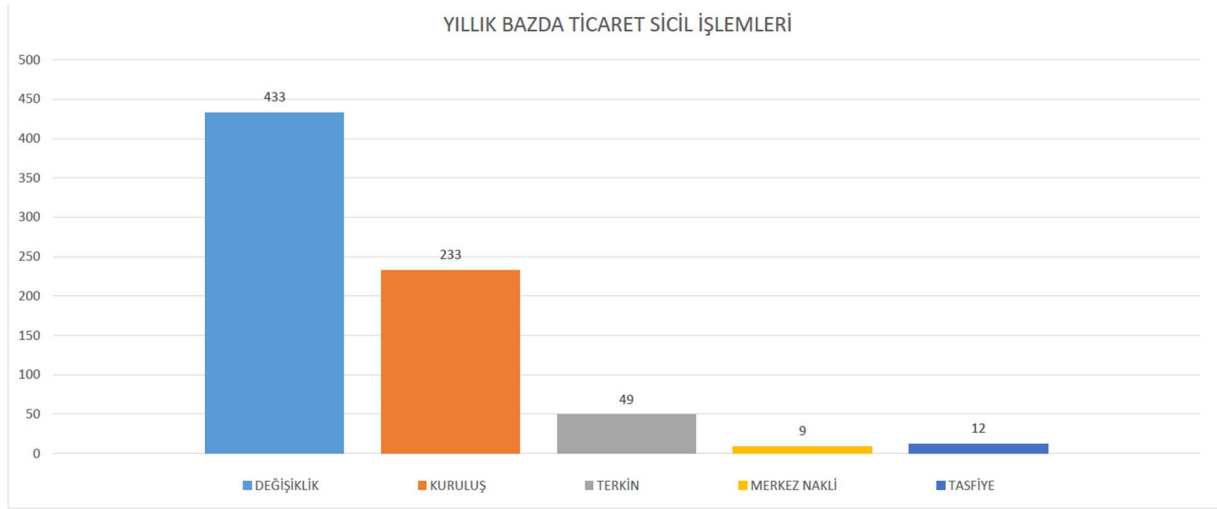
Yıl	Net Göç Hızı (Binde)
2014	-12,89
2015	-11,96
2016	-3,34
2017	0,14
2018	12,72

Kaynak: TÜİK

Tablo 31 Bingöl Net Göç Hızı

Ticaret Sicil

Tablo 32 Bingöl TSM Tescil Sayıları Grafiği

2014-2019 Yıllarına Ait Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri

İL	2014 Ocak (Bir Aylık)							
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
BİNGÖL	ŞİRKET	KOOP.	Ger. Kişi tic. işl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.
	16	1	27	2	0	6	1	3
BİNGÖL	2015 Ocak (Bir Aylık)							
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
BİNGÖL	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.
	4	0	5	3	2	1	0	5
BİNGÖL	2016 Ocak (Bir Aylık)							
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
BİNGÖL	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.
	15	0	5	2	0	3	1	3
BİNGÖL	2017 Ocak (Bir Aylık)							
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
BİNGÖL	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.
	19	0	12	0	0	0	1	5
BİNGÖL	2018 Ocak (Bir Aylık)							
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
BİNGÖL	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.
	12	0	8	1	0	0	0	5
BİNGÖL	2019 Ocak (Bir Aylık)							
	Kurulan			Tasfiye		Kapanan		
BİNGÖL	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.	Şirket	Koop.	Şirket	Koop.	Ger. Kişi tic. işl.
	13	0	2	1	0	3	0	0

Tablo 33 2014-2019 Yıllarına Ait Bingöl Şirket İstatistikleri-TOBB Ticaret Sicil Gazetesi

Krediler Durumu

Bingöl Mevduat Kredisi Verileri 2014-2019 (Bin TL)

Yıl	Şehir	Grup	Toplam Nakdi Krediler	Nakdi Krediler	Takipteki Alacaklar	Gayrinakdi Krediler
2014	BİNGÖL	MEVDUAT	731.255	717.205	14.050	139.952
2015	BİNGÖL	MEVDUAT	823.979	796.321	27.658	160.975
2016	BİNGÖL	MEVDUAT	921.870	886.740	35.130	186.042
2017	BİNGÖL	MEVDUAT	1.222.326	1.172.978	49.348	231.131
2018	BİNGÖL	MEVDUAT	1.370.102	1.303.995	66.107	234.403

BBDK Verileri 2014-2019

Tablo 34 Bingöl Mevduat Kredileri-BBDK

Bingöl Yerli Özel Kredi Verileri 2014-2019 (Bin TL)

Yıl	Şehir	Grup	Toplam Nakdi Krediler	Nakdi Krediler	Takipteki Alacaklar	Gayrinakdi Krediler
2014	BİNGÖL	YERLİ ÖZEL	200.212	194.188	6.024	56.242
2015	BİNGÖL	YERLİ ÖZEL	154.297	146.639	7.658	47.784
2016	BİNGÖL	YERLİ ÖZEL	171.125	163.684	7.441	44.099
2017	BİNGÖL	YERLİ ÖZEL	210.334	203.897	6.437	38.626
2018	BİNGÖL	YERLİ ÖZEL	219.552	209.759	9.793	41.977

BBDK Verileri 2014-2019

Tablo 35 Bingöl Yerli Özel Krediler-BBDK

Bingöl Genel Toplam Kredi Verileri (Bin TL) 2014-2019

Yıl	Taşıt Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri
	3.517	60.525	10.751	167.780
2014	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıt Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
	72.555	64	8	4.548
	Taşıt Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri
	3.018	72.675	13.274	179.740
2015	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıt Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
	80.309	92	138	8.126
	Taşıt Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri
	5.164	94.538	15.867	197.437
2016	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıt Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
	88.652	62	520	9.320
	Taşıt Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri
	4.184	125.937	20.831	261.330
2017	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıt Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
	108.266	62	385	9.260
	Taşıt Kredisi	Konut Kredisi	Kredili Mevduat Hesabı	Diğer Tüketici Kredileri
	4.865	132.676	30.941	260.603
2018	Bireysel Kredi Kartları	Takipteki Taşıt Kredisi	Takipteki Konut Kredisi	Takipteki Diğer Tüketici Kredileri
	136.091	149	488	10.229

Tablo 36 Bingöl Genel Toplam Kredi Verileri-BBDK

2014-2019 yılları arasında Bingöl ili kredi verilerine bakıldığında önemli bir bankacılık hacmi büyümesinin yaşandığı dikkat çekmektedir. 2014 yılında 731.255.000 TL olan toplam nakdi mevduat kredilerinin 2019 yılına gelindiğinde % 87.36 artışla 1.370.102.000 TL olduğu, aynı şekilde 2014 yılında 200.212.000 TL olan yerli özel kredi tutarının 219.552.000 TL'ye yükseldiği görülmektedir. 2014 yılında toplam 60.525.000 TL olan konut kredisi 2019 yılına gelindiğinde % 119.20 artışla 132.676.000 TL'ye yükselerek Bingöl'de kentleşme ve konut edinimi eğiliminin hızla yükseldiği ve Bingöl Belediyesinin kentleşme yapılanmasının çarpan etkisinin bir şekilde bu alanlara da yansıdığı gözlemlenmektedir. Yine 2015 yılı itibarıyla tüketimden taşıt kredisine birçok alanda banka işlemleri hacminin büyük bir hızla artış göstermesi de kentsel yaşamda meydana gelen devinimi ve kentin yaşam kalitesinde gerçekleşen iyileşmeyi ortaya koymaktadır.

İletişim ve Haberleşme

Bingöl İletişim-Haberleşme Verileri 2012-2018

Göstergeler	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nüfus	262.507	265.514	266.019	267.184	269.560	273.354
Sabit Telefon Erişim Hat Sayısı	20.372	17.871	16.389	15.124	14.518	15.175
Sabit Telefon Santral Kapasitesi	45.379	55.403	40.923	39.972	36.376	36.912
Ankesörlü Telefon Sayısı	360	360	360	362	372	347
Mobil Telefon Abone Sayısı - Toplam	182.167	187.744	194.178	196.320	200.732	202.939
Mobil Telefon Abone Sayısı - 2N	57.082	47.000	27.269	32.739	6.877	3.704
Mobil Telefon Abone Sayısı 3N+4.5N	125.085	140.744	166.909	163.581	193.855	199.235
Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam	64.630	77.482	106.704	123.659	165.225	178.907
Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam	8.263	8.691	9.254	10.168	12.157	14.509
Fiber	118	771	728	663	1.168	1.756
xDSL	8.125	7.786	8.393	9.482	10.964	12.734
Diğer	20	134	133	23	25	19
Mobil Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam	56.367	68.791	97.450	113.491	153.068	164.398
Mobil Bilgisayardan İnternet	2.500	2.589	2.000	2.577	2.275	1.630
Mobil Cepten İnternet	53.867	66.202	95.450	110.914	150.793	162.768
Fiber-Optik Kablo Uzunluğu-km	1.075	1.069	1.154	1.354	1.519	1.622

Tablo 37 Bingöl İletişim ve Haberleşme Verileri-BTK

Bingöl ili özelinde 2014-2018 yılları arasını kapsayan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu verilerine bakıldığında sabit telefon hat sayısı ve santral kapasitesinin her yıl düşüş kaydettiği buna karşın mobil telefon abone sayısının da her yıl artış gösterdiği görülmektedir. Özellikle Bingöl ili "Genişbant İnternet Abone Sayısı dikkat çekici bir oranla yükselmiş ve kentte yaşayanların dijital kullanımlarının hızla arttığı gözlemlenmektedir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu verilerine göre, Bingöl'de 2011 yılında 21 bin 902 olan sabit telefon abone sayısı 2015 yılında yüzde 25,2 oranında azalarak 15 bin 124'e geriledi. Ankesörlü telefon sayısı ise yüzde 5,9 oranında artarak 362'ye yükseldi.

Mobil telefon abone sayısı ise 2011 yılında 176 bin 483 iken, 2015 yılında yüzde 11,2 oranında bir artışla 196 bin 320'ye yükseldi. Bingöl'de 32 bin 739 abone 2G abonesiyken, 163 bin 581 abone 3G kullanıyor. Geniş bant internet abone sayısında ise patlama yaşandı. Bingöl'de 2011 yılında geniş bant abone sayısı 55 bin 534 iken 2015 yılında yüzde 123 oranında artarak 123 bin 659'a yükseldi. Sabit geniş bant internet abone sayısı ise yüzde 17,8 oranında artarak 10 bin 168 aboneye ulaştı. Bingöl'de 663 fiber abone sayısı mevcutken, 9 bin 482 xDSL ve 23 diğer sabit geniş bant internet abonesi bulunuyor.

Bingöl'de 2011 yılında 46 bin 904 olan toplam mobil internet abone sayısı ise 2015 yılında yüzde 142 oranında artarak 113 bin 491'e ulaştı. 2015 yılında bilgisayardan mobil internet kullanan sayısı 2 bin 577, cepten kullanan sayısı ise 110 bin 914 oldu. Fiber-Optik kablo uzunluğu ise bin 354 km'ye yükseldi.

Bingöl ili özelinde iletişim ve haberleşme ile ilgili araştırmalara bakıldığında, telefon abone sayısı 1999 yılında 27.566 iken, 2000 yılında 31.990 âdete ulaşmıştır. 1999-2000 yılları arasında ildeki şehiriçi, şehirlerarası ve uluslararası konuşma sayıları iki katından fazla artmıştır. 2000 yılı verilerine göre toplam faks sayısı 151 olup, 10 bin kişiye yaklaşık 7 adet faks düşmektedir. 10 bin kişiye düşen telefon sayısı (cep telefonu hariç) ise yaklaşık 1400 adettir.

2000 yılı itibarıyla Bingöl'de ilçeler bazında haberleşme hizmetleriyle ilgili de şu veriler yer almaktadır:

İlçe	Santral Sayısı	Santral Kapasitesi	Abone Sayısı	Boş Hat Kapasitesi	Faks Sayısı	Ankesörlü telefon Sayısı
Merkez	25	26959	21627	5332	90	80
Adaklı	6	1491	1049	442	10	
Genç	5	3363	2523	840	2	8
Karlıova	7	4017	2862	1153	4	4
Kiğı	4	1605	827	778	15	7
Solhan	5	2966	2478	488	20	8
Yayladere	1	440	337	103	1	1
Yedisu	1	304	285	19	9	1
Toplam	54	41145	31990	9155	151	109

Tablo 38 Bingöl'de ilçeler bazında haberleşme hizmetleri-Köy Hizmetleri GM.¹

Kültür

Bingöl Yıllara Göre Sinema Verileri 2014-2018

Göstergeler	Yıl	Değer
Film Sayısı	2014	45
	2015	58
	2016	110
	2017	83
Koltuk Sayısı	2014	256
	2015	342
	2016	342
	2017	342
Salon Sayısı	2014	3
	2015	4
	2016	4
	2017	4
Seyirci Sayısı	2014	41500
	2015	53000
	2016	55000
	2017	57000

Tablo 39 Bingöl Sinema Verileri-TÜİK

Bingöl Yıllara Göre Tiyatro Verileri 2014-2018

Göstergeler	Yıl	Değer
Eser Sayısı	2014	17
	2015	16
	2016	26
	2017	13
Gösteri Sayısı	2014	55
	2015	23
	2016	32
	2017	42
Koltuk Sayısı	2014	1050
	2015	820
	2016	2050
	2017	1470
Seyirci Sayısı	2014	21120
	2015	8890
	2016	10596
	2017	13676
Salon Sayısı	2014	2
	2015	2
	2016	4
	2017	4

¹ Köy Hizmetleri GM. 1984 yılında kurulmuş ve müdürlüğün faaliyette olduğu süre içinde Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na bağlı bir kuruluştur. 2005 yılında kurum yapısal değişime uğrayarak birleşime gidilmiş ve kurum kapatılmıştır.

Tablo 40 Bingöl Tiyatro Verileri-TÜİK

İklim

BİNGÖL	Yıllık
Ortalama Sıcaklık (°C)	12.1
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	18.5
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	6.5
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	74.6
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	109.6
Aylık Toplam Yağış Miktarı	943.3
Ortalaması (mm)	
En Yüksek Sıcaklık (°C)	42.0
En Düşük Sıcaklık (°C)	-25.1

Tablo 41 Bingöl Meteoroloji Verileri – MGM

Günlük Toplam En Yüksek Yağış Miktarı	Günlük En Hızlı Rüzgar	En Yüksek Kar
03.01.2010 142.7 mm	19.03.1972 110.9 km/sa	07.02.1992 200.0 cm

Tablo 42 Bingöl Yağış, Rüzgar, Kar Verileri - MGM

Tarım ve Hayvancılık

Bingöl Arıcılık İşletme Sayısı 2014-2019

Yıl	Değer
2014	418
2015	588
2016	628
2017	718
2018	728

Kaynak: TÜİK

Tablo 43 Bingöl Arıcılık İşletme Sayısı

Bingöl Bitkisel Üretim Değeri 2014-2018

Yıl	Değer (Bin TL)
2014	91.046
2015	123.688
2016	117.029
2017	109.887

Kaynak: TÜİK

Tablo 44 Bingöl Bitkisel Üretim Değeri

Bingöl Toplam Tarımsal Üretim Değeri 2014-2018

Yıl	Değer (Bin TL)
2014	931.375
2015	953.166
2016	1.307.191
2017	1.629.352

Kaynak: TÜİK

Tablo 45 Bingöl Toplam Tarımsal Üretim Değeri

Bingöl Kişi Başına Tarımsal Üretim Değeri 2014-2018

Yıl	Değer (TL)
2014	3.501
2015	3.567
2016	4.849
2017	5.961

Kaynak: TÜİK

Tablo 46 Bingöl Kişi Başına Tarımsal Üretim Değeri

Bingöl Küçükbaş Hayvan Sayısı 2014-2018

Yıl	Değer (Baş)
2014	485.599
2015	545.342
2016	575.840

Bingöl Canlı hayvanlar Değeri 2014-2018

Yıl	Değer (Bin TL)
2014	626.477
2015	637.824
2016	1.017.329

2017

504.732

Kaynak: TÜİK

Tablo 47 Bingöl Küçükbaş Hayvan Sayısı

2017

1.256.640

Kaynak: TÜİK

Tablo 48 Bingöl Canlı Hayvanlar Değeri

Bingöl'de 2014-2019 yılları tarım ve hayvancılık verilerine bakıldığında özellikle kentin önemli bir geçim ve üretim kaynağı haline gelen arıcılık sektörünün öncelikle işletme sayısı açısından ve ardından bal üretimi noktasında yükselişe geçtiği görülmektedir. Aynı şekilde TÜİK'in bu alandaki verilerine dikkat edilirse, bitkisel ve hayvansal üretim değerleri de bu yıllar arasında önemli gelişme kaydederek Bingöl Belediyesinin hizmetlerinin kentsel gelişime yaptığı katkıyla doğru orantılı bir gelişme yaşandığı ortaya çıkmaktadır. Bingöl'de kentsel yaşamın artan kalitesi ve Belediyenin halka hizmet uygulamalarının ortaya çıkardığı yaşanabilir kent olarak Bingöl merkezin yanı sıra kırsal alanda hayvancılık verilerinin de gerek canlı hayvan değeri gerekse de hayvan sayıları açısından Bingöl'de oran ve değerlerin yükseldiği, özetle hayvancılık sektöründe de önemli gelişmeler kaydedildiği gözlemlenmektedir. Kentsel gelişimin yanı sıra Bingöl'de her yıl tarım alanlarının da gelişmekte olduğu özellikle ekilebilir tarım alanlarının tarım işlemleri kalitesinin her yıl artarak geliştiği de dikkat çekmektedir.

Bingöl ili İlçe Bazlı Tarım Alanları

Bingöl Göstergeler		(Adaklı)	(Genç)	(Karlöva)	(Kiğı)	(Merkez)	(Solhan)	(Yayladere)	(Yedisu)
	Yıl	Değer	Değer	Değer	Değer	Değer	Değer	Değer	Değer
Meyveler, İçecek Ve Baharat Bitkileri Alanı - Dekar	2014	7677	4515	3056	2398	13845	3705	511	108
	2015	7677	4700	3056	1100	14169	3742	545	138
	2016	7776	4700	3056	1103	14315	3079	560	138
	2017	7636	4907	3034	1121	14693	3381	552	135
	2018	5460	4791	2773	1541	14671	3311	495	168
Nadas Alanı - Dekar	2014	16523	7174	16947	7966	17086	12680	1339	1007
	2015	16200	12725	16150	7200	16550	12200	1200	1001
	2016	17152	10915	16632	2079	21310	2859	416	728
	2017	15970	12806	17000	2090	17786	2570	400	500
	2018	16309	16866	15058	1845	16605	2651	370	1360
Sebze Alanı - Dekar	2014	917	3983	632	34	5854	290	115	10
	2015	982	4456	632	77	5904	290	98	50
	2016	932	3627	590	72	5923	435	87	64
	2017	932	3551	611	79	6058	435	87	64
	2018	952	3710	624	79	5965	435	89	65
Tahıllar Ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı - Dekar	2014	12995	26648	40483	2922	132138	8811	271	6978
	2015	12735	22573	40380	2886	129413	8794	194	6956
	2016	11871	17711	39386	2642	107964	13879	170	7257
	2017	9508	18183	37928	2705	94699	13585	170	7219
	2018	9292	17869	40072	2936	93809	13369	198	9254

Tablo 49 Bingöl İlçe Bazlı Tarım Alanları -TÜİK

Hayvansal Üretim

Göstergeler

01.41.20.01.01. (Sığır Sütü (Kültür) (Manda Sütü Hariç)) ve Ton

01.41.20.01.02. (Sığır Sütü (Kültür Melezi) (Manda Sütü Hariç)) ve Ton

Yıl	Değer
2014	57382,395
2015	35217,961
2016	36747,974
2017	40076,374
2018	37044,016
2014	96571,944
2015	76876,776

01.41.20.01.03. (Sığır Sütü (Yerli) (Manda Sütü Hariç)) ve Ton

01.41.20.02.03. (Manda Sütü (Yerli)) ve Ton

01.45.21.00.01. (Koyun Sütü, Merinos, İşlenmemiş) ve Ton

01.45.21.00.02. (Koyun Sütü, Yerli Ve Diğerleri, İşlenmemiş) ve Ton

01.45.22.00.01. (Keçi Sütü (Tiftik), İşlenmemiş) ve Ton

01.45.22.00.02. (Keçi Sütü (Kıl Keçisi Ve Diğerleri), İşlenmemiş) ve Ton

01.45.30.01.01. (Yapağı (Merinos), Hayvancılık) ve Ton

01.45.30.01.02. (Yapağı (Yerli Ve Diğerleri), Hayvancılık) ve Ton

01.45.30.02.01. (Tiftik, Hayvancılık) ve Ton

01.45.30.02.02. (Keçi Kılı, Hayvancılık) ve Ton

01.49.19.01.01. (Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip) ve Kovan Sayısı

01.49.19.01.02. (Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip) ve Kovan Sayısı

01.49.21. (Doğal Bal) ve Ton

2016	59335,488
2017	66723,408
2018	80769,384
2014	11921,477
2015	9662,96
2016	4502,113
2017	4989,852
2018	7063,601
2014	58,887
2015	46,703
2016	42,642
2017	74,116
2018	79,193
2014	0
2018	0
2014	13454,779
2015	15287,97
2016	16025,764
2017	14863,534
2018	15490,534
2014	0
2014	7590,424
2015	7315,179
2016	7506,139
2017	8573,981
2018	8007,769
2014	0
2018	0,137
2014	514,905
2015	607,539
2016	649,288
2017	562,909
2018	586,34
2014	0
2014	86,379
2015	86,229
2016	86,533
2017	85,234
2018	77,706
2014	3287
2015	502
2016	320
2017	1545
2018	1586
2014	108491
2015	123879
2016	126523
2017	130891
2018	140648
2014	1288,18

2015	1448,964
2016	873,746
2017	1029,28
2018	1369,907
2014	19,405
2015	27,46
2016	24,774
2017	33,501
2018	40,789

01.49.26.00.01. (Balmumu, Arı) ve Ton

Tablo 50 Bingöl Tarımsal Üretim Verisi-TÜİK

Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Temel Göstergeleri

Bingöl İlçeler Arası Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

	Merkez		Adaklı		Genç		Karlıova	
Gösterge	Değer	Sıra	Değer	Sıra	Değer	Sıra	Değer	Sıra
Nüfus	116411	93	10856	755	45994	303	32421	423
Şehirleşme Oranı (%)	59,17	192	31,04	631	39,89	473	27,02	697
Nüfus Artış Hızı (‰)	19,85	188	-58,65	869	8,46	363	-7,53	630
Nüfus Yoğunluğu	65	315	12	837	27	669	25	700
Nüfus Bağımlılık Oranı (%)	70,51	184	74,43	148	78,43	120	88,18	86
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	5,93	223	6,57	142	7,21	93	7,48	71
Tarım Sektörü Çalışanlar Oranı (%)	64,31	627	77,80	356	75,73	418	82,21	208
Sanayi Sektörü Çalışan Oranı (%)	2,14	635	0,34	867	1,24	773	0,47	854
Hizmet Sektörü Çalışan Oranı (%)	33,55	177	21,86	378	23,03	342	17,33	548
İşsizlik Oranı (%)	12,48	75	2,27	807	9,43	158	4,69	484
Okur Yazar Oranı (%)	78,18	709	64,43	835	69,87	805	71,36	792
Bebek Ölüm Oranı (‰)	53,63	144	50,24	191	52,40	161	85,16	14
Fert Başına Gen. Bütçe Gelir(Bin TL)	49392	346	6850	817	6197	827	6340	825
Vergi Geliri Ülke İçindeki Payı (%)	0,02688	163	0,00042	852	0,00162	671	0,00097	767
Tarımsal Üretimi Ülke İçi Payı (%)	0,04298	511	0,00582	823	0,01544	716	0,00423	836
	Kiğı		Solhan		Yayladere		Yedisu	
Gösterge	Değer	Sıra	Değer	Sıra	Değer	Sıra	Değer	Sıra
Nüfus	6780	834	33604	410	4050	869	3623	871
Şehirleşme Oranı (%)	69,09	95	42,63	417	77,43	47	54,46	239

Nüfus Artış Hızı (%)	-52,28	865	-4,90	589	11,58	307	-59,26	870
Nüfus Yoğunluğu	18	781	28	656	9	856	7	865
Nüfus Bağımlılık Oranı (%)	45,76	783	88	88	24,57	871	47,49	757
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	5,70	273	7,01	111	5,70	274	5,93	224
Tarım Sektörü Çalışanlar Oranı (%)	38,02	810	78,90	328	34,06	826	57,16	691
Sanayi Sektörü Çalışan Oranı (%)	1,24	771	0,86	818	2,72	564	0,50	849
Hizmet Sektörü Çalışan Oranı (%)	60,73	26	20,24	424	63,22	19	42,34	99
İşsizlik Oranı (%)	5,72	379	8,08	212	11,33	97	3,03	709
Okur Yazar Oranı (%)	82,21	599	63,73	837	87,35	310	75,98	744
Bebek Ölüm Oranı (‰)	36,36	514	62,31	82	33,33	600	76,27	30
Fert Başına Gen. Bütçe Gelir(Bin TL)	32212	481	8313	786	25984	549	11264	739
Vergi Geliri Ülke İçindeki Payı (%)	0,00397	498	0,00161	673	0,00053	840	0,00021	869
Tarımsal Üretimi Ülke İçi Payı (%)	0,01338	740	0,00409	838	0,00093	868	0,00115	865

Tablo 51 Bingöl İlçeler Arası Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (TÜİK ve Kalkınma Bakanlığı)

İktisadi kalkınma ve sosyal gelişme endeksleri, ülkelerin temel göstergeleri baz alınarak karşılaştırmaya imkan tanımaktadır. Kalkınmanın ülke bütününde bütün bölgelerde aynı boyutta ve etkide görülmediği, bölgeler arasında, iller arasında hatta aynı ilin ilçeleri arasında dahi farklı görünümünün olduğu bir gerçektir.

Bölgesel gelişmişlik farklılaşmasının yarattığı ekonomik, sosyal ve kültürel sorunların üstesinden gelebilmek için de ilk aşamada yapılması gerekli olan temel araştırma, hiç şüphesiz, il ve ilçe ölçeğinde mekânsal gelişmişlik farklılaşmasının iyi bir şekilde ortaya konulmasıdır. Kalkınma Bakanlığının 2004 ve 2011 yıllarında yayınladığı “İl ve İlçeler Arası Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması” raporlarında Bingöl’ün il ve ilçe düzeyinde sosyo-ekonomik gelişmişlik durumunun mukayeseli olarak değerlendirilmesi Bingöl hakkında önemli bilgiler içermektedir.

Kalkınma Bakanlığı verilerine göre Bingöl il gelişmişlik endeksine göre 6. Gelişmişlik grubunda yer almaktadır. Bingöl’de son yıllarda hızla okuma-yazma oranının ve kentleşme oranının arttığı görülmektedir. Belediyenin son beş yılda altyapı ve kentleşme konusundaki hizmetlerinin Bingöl’ün hızla gelişmesine önemli katkı yaptığı da dikkate değerdir.

İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (TRB1 Bölgesi)

İl Kodu	İller	SEGE-2011 Sırası	SEGE-2011 Endeks Değeri
TRB13	Bingöl	72	-1,1920
TRB11	Malatya	42	-0,0785
TRB14	Tunceli	58	-0,3892
TRB12	Elazığ	39	-0,0103

Tablo 52 TRB1 Bölgesi İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

Not: SEGE= Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, SEGE-2011 Raporu)

İllerin Genel Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Endeksine Göre Sıralaması (TRB1 Bölgesi)

İlin Adı	Endeks	2011 Yılı	2003 Yılı	2000 Yılı	GG2	GG3	GG5	GG7
Bingöl	-1,059	72	76	73	2	3	5	6
Tunceli	-0,366	58	52	57	2	2	4	5
Elazığ	-0,241	39	36	38	2	2	4	5
Malatya	-0,235	42	41	44	2	2	4	5

Tablo 53 İllerin Genel Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Endeksine Göre Sıralaması

Not: Tabloda GG2, GG3, GG5 ve GG7 Sırasıyla İllerin 2012 Yılı 2, 3, 5 ve 7 Gruplu Gelişmişlik Grubunu Göstermektedir. GG= Genel Gelişmişlik

Doğu Anadolu bölgesindeki illerin sosyoekonomik gelişmişlik endeks değerleri incelendiğinde, tüm iller ülke ortalamasının altında bir performansa sahiptir. Doğu Anadolu Bölgesi'nin bölge içi gelişmişlik endeks değerleri şu şekilde gerçekleşmiştir: Malatya (-0,235), Elazığ (-0,241), Erzincan (-0,304), Tunceli (-0,366), Erzurum (-0,537), Ardahan (-0,845), Kars (-0,958), Iğdır (-0,971), Bingöl (-1,059), Van (-1,142), Bitlis (-1,183), Hakkari (-1,369), Ağrı (-1,408) ve Muş (-1,433)'tür.

Türkiye'de bulunan imalat sanayii işyerlerinin yüzde 31'i İstanbul'da bulunmaktadır. İzmir, Ankara, Bursa ve Konya diğer önemli imalat sanayii merkezleridir. Kişi başına düşen imalat sanayii elektrik tüketiminde ise Kocaeli, Çanakkale ve Tekirdağ illeri ilk üç sırayı paylaşmaktadır. Çanakkale'de enerji gereksinimi yüksek seramik sanayinin bulunması elektrik tüketim değerlerini artırmıştır. Hakkâri, Ardahan ve **Bingöl** kişi başına düşen imalat sanayii elektrik tüketiminin sıfıra yakın olduğu illerdir. Organize Sanayi Bölgesinde üretim yapılan parsellerin ülke içerisindeki ağırlıkları itibarıyla İstanbul, Ankara, Bursa, Kayseri ve Gaziantep önemli merkezler olarak ön plana çıkmaktadır. Küçük Sanayi Siteleri işyeri sayılarında ise İzmir, Konya ve Gaziantep ilk üç sırada bulunmaktadır. Yine diğer bir açıdan illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik durumuna bakıldığında; yeni kurulan şirketlerin toplam sermayelerinin yüzde 50'si İstanbul ve Ankara'da bulunurken on bin kişiye düşen yabancı sermayeli şirket sayısının en fazla olduğu iller Muğla, Antalya ve İstanbul olmuştur. Bu gösterge itibarıyla Gümüşhane, Kırıkkale, Bayburt, **Bingöl**, Bitlis ve Siirt illeri sıfıra yakın değerlere sahiptir. Yüz bin kişiye düşen marka başvuru sayısında İstanbul, Gaziantep ve Antalya, patent başvuru sayısında ise Manisa, Tekirdağ ve İstanbul ilk üç sırada bulunan illerdir. Çoğunluğu Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan toplam 15 ilde hiç patent başvurusu yapılmamıştır. (Kaynak: Kalkınma Bakanlığı - İllerin Ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (Sege-2011))

İGE ve alt endekslerdeki sıralamaya göre ilk ve son 5 il									
Sıra	Eğitim	Sağlık	Gelir	İGE	Sıra	Eğitim	Sağlık	Gelir	İGE
1	Eskişehir	Tunceli	Yalova	Eskişehir	77	Van	Gaziantep	Bingöl	Van
2	Isparta	Mardin	Kocaeli	Yalova	78	Muş	Ardahan	Muş	Muş
3	Ankara	Gümüşhane	Bilecik	Bolu	79	Şanlıurfa	Ağrı	Ağrı	Hakkari
4	Kırıkkale	Muğla	Bolu	Ankara	80	Şırnak	Van	Hakkari	Şırnak
5	Bolu	Trabzon	Manisa	Karabük	81	Ağrı	Kilis	Şırnak	Ağrı

Tablo 54 İllerin İGE Sıralaması - TÜİK, MEB, ÖSYM, TEPAV; TEPAV Hesaplamaları – 2013

TRB1 Bölgesi İlleri İnsani Gelişmişlik Endeks Değerine En Yakın Ülke Sıralaması		
İller	İGE-2013	En Yakın Ülke ve Küresel Sıralamadaki Yeri
Bingöl	0,599	Tacikistan, 134
Tunceli	0,683	Botsvana, 109
Elazığ	0,701	Dominik Cumhuriyeti, 102
Malatya	0,711	Kolombiya, 98

Tablo 55 TRB1 Bölgesi İlleri İnsani Gelişmişlik Endeks Değeri - İGR 2014, TÜİK, MEB, ÖSYM, TEPAV

İllerin gelişmişlik düzeylerini daha detaylı incelemek için İnsani Gelişme Endeksi metodolojisini temel alan yöntem biraz farklılaştırılmış, illerin kendi arasında karşılaştırmaları Türkiye referans değerleri kullanılarak tekrarlanmıştır.² Bu şekilde elde edilen Yerel İGE 2013 değerleri ile sınıflamalar çeşitlenmektedir (İGE 2013'e göre yukarıda görülen yüksek ve orta insani gelişme olmak üzere iki sınıf vardır). Doğu illeri arasında eğitim, sağlık ve gelir bileşenlerinde en düşük değerlere sahip illerin bulunması bu bölge illeri için elde edilen değerleri bir hayli aşağı çekmektedir. Haritalandırma üzerinde görülen 5 sınıflama, İnsani Gelişme Raporunda kullanılan aralıklara göre belirlenmiştir. Bu sayede, illerin kendi içindeki performanslarını kıyaslarken hangi ilin hangi derecede insani gelişmeye sahip olduğunu göstermek amaçlanmıştır.

---

² Yerel İGE 2013 için her alt endekste en iyi ve en kötü performansı gösteren illerin endeks değerleri referans alınmıştır. Her alt endekste, İnsani Gelişme Raporu'nda kullanılan metodolojide belirlenen minimum ve maksimum değerler yerine illerin kendi arasında gösterdiği (ilgili endekslerde edindikleri) en düşük ve en yüksek değerler hesaba katılmıştır. Buna göre, elde edilen Yerel İGE 2013 değerleri illerin kendi arasındaki performansını ortaya koymaktadır, küresel bir karşılaştırma yapılamaz.